

Els canals de rec i industrials

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Diferents punts del terme municipal, sobretot al nucli urbà i el seu entorn més immediat.

Coordenades:

Latitud: 42.25317
Longitud: 1.97463
UTM Est (X): 415418
UTM Nord (Y): 4678395

Classificació

Número de fitxa 08166 - 80
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns canals han estat inutilitzats, i algun reaprofitat per altres usos.
Protecció Legal
Observacions protecció: NNSS.: Annex II: edificis, obres i espais verds a conservar, núm. 13.
Accés Difícil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Varis propietaris
Fitxes associades:
[Ca l'Artigas](#)
[Cal Pujol](#)
[Cal Costa](#)
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 11/06/2009 - 02:00

Descripció

El fet que la Pobla de Lillet es construís entorn a un important creuament de rius, el principal el Llobregat, al qual desaigüen dins el nucli urbà, l'Arija i el torrent del Regatell (ambdós per la seva banda també consten amb altres afluents prou rellevants), ha determinat la creació d'un nombre prou important d'una tipologia d'indústries que aprofiten aquest recurs hídric (molins fariners, escairadors, molins de xocolata o de ciment, a més de serradores i altres indústries vinculades al tèxtil). Així, ja des de poc després de la seva fundació es coneix l'existència de canals que conduïen l'aigua fins al seu destí, com és el cas del canal del molí de la vila (situat a la plaça de la vila), aquest constava d'un canal que recollia l'aigua a través d'una resclosa situada a la zona de l'actual fàbrica de Cal Pujol i la conduïa fins al molí; canal que s'emprà, almenys amb posterioritat, per donar aigua a altres petites indústries o tallers artesanals. Aquest canal, ha estat recentment inutilitzat a l'alçada del poble (degut a la construcció del poliesportiu), ja amb anterioritat però, s'havia hagut de tapiar-ne l'accés a l'interior del nucli; cal anotar, però, que encara es conserva el seu traçat en el subsòl i que fa pocs anys algunes persones del poble van accedir a algun tram del seu trajecte. Altres canals que cal esmentar són el canal de la fàbrica de xocolata que s'inicia a la zona de Ventaiola, agafa aigua del Regatell i encara conserva el seu traçat. El canal de Cal Pujol, el qual també ha estat inutilitzat actualment, o reutilitzat amb una altra finalitat, ja que s'ha aprofitat per col·locar-hi el col·lector general que condueix les aigües brutes a la depuradora; d'aquest es conserva la resclosa i part del mecanisme de la comporta d'entrada d'aigua al canal. Un dels més destacables és el canal de Ca l'Artigues, que s'inicia per sota del Clot del Moro, en destaca la gran llargada i la considerable amplada que pren en arribà als darrers metres del trajecte; a més de trobar-se en bon estat, conserva part de les diferents comportes. Aquest i altres són conduccions d'aigua que en molts casos han tingut diversos usos, donant força hidràulica a diferents indústries o aigua de rec a diverses hortes. De fet el conjunt d'hortes que estan situats a peu de riu, tant del Llobregat com de l'Arija o Regatell, consten amb canals de rec.

Història

Des de l'origen de la fundació de la Pobla de Lillet l'existència d'aquestes destacades vies fluvials, va permetre i facilitar la instal·lació d'indústries que requerien de l'ús de l'aigua; primer de petits tallers o molins, i amb els anys i les millores tècniques ja d'època industrial, la implantació de fàbriques tèxtils, com Ca l'Artigues, Cal Pujol i Cal Costa, com a més destacables, i també altres tipus d'indústries com la fàbrica de ciment del Clot del Moro (en terme de Castellar de N'Hug, però molt vinculada a la Pobla de Lillet), que van suposar un important creixement demogràfic de la vila, passant a ser la segona població més gran en nombre d'habitants de la comarca, i a situar-la com un dels principals centres productors de conca del Llobregat. Cal dir que a més d'aquests canals i recs que abastien el conjunt d'indústries i hortes situades al nucli urbà o en el seu entorn immediat, fora del nucli urbà, es coneix l'existència d'altres petites indústries que usaven l'aigua, sobretot molins. El conjunt de rescloses i canals ha estat repetidament reutilitzats, en són un exemple l'antic Molí de Panella, lloc on s'hi instal·là la fàbrica de Ca l'Artigues, el mateix succeïa amb l'antic Molí del Cerdà i Cal Pujol.

Bibliografia

FÀBREGAS ARTIGAS, J. (1997): La Pobla de Lillet 1924-1958. Una crònica entorn del temps. Editen: Centre d'Estudis Musicals del Berguedà "L'Espill" i Àmbit de Recerques del Berguedà. Impremta Boixader, La Pobla de Lillet.

FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet

(Berguedà). Columna Albí, Berga.

NOGUERA, R. (1997: 60-70): "Una vila de llarga història industrial". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.

ZAMORA, F. (1973: 95-97): Diario de los viajes hechos en Cataluña. Curial, Barcelona.

